

Slovo k povzbuzení na neděli 7. ledna 2024, na svátek Křtu Páně – B
Biblická čtení: Iz 55,1-11; Iz 12; 1Jan 5,1-9; Mk 1,6b-11

Milé sestry, milí bratři,

slavíme **svátek Křtu Páně**. Rozevívá se před námi **evangelijní svědectví** o Ježíšově křtu v řece Jordánu, v 15. roce vlády císaře Tiberia, v roce 27 nebo 28. Křtem **končí Kristův skrytý život** v Nazaretě, jeho dětství a mládí. Máme jej dnes před sebou už ne jako malé dítě, ale jako **dospělého a zralého muže. Začíná jeho veřejné působení.**

Dnešním svátkem proto **končí i doba vánoční**, letos nejkratší možná, zítra **začne liturgické mezidobí.**

O Kristově křtu čteme s různými důrazy a s trochu jinak popsanými detaily ve **všech čtyřech sepsáních** evangelia. **Svatý Marek**, ze kterého čteme letos, o něm svědčí ze všech čtyř evangelistů snad **nejprostším a nejprůzračnějším** způsobem (jako ostatně o celém Kristově životě a působení). Je to jen **pár slov**, ale i v nich je obsaženo vše podstatné. **Jan Křtitel** připravuje lid kajícím křtem vodou na vystoupení Mesiáše, **ukáže** na něj, **pokřtí** ho, otevře se **nebe** a zjeví se Boží **Trojice**.

Ježíšův křest je evangelijní událostí i **prototypem křesťanského křtu** vodou ve jménu Trojice. Tak jej četla už i nejstarší křesťanská exegeze. **Pán Ježíš** přeci **nepotřeboval** být pokřtěn, a už vůbec ne na odpuštění hříchů. **Jako Boží Syn** je přímo zrozen **z Otce** a **jako člověk** nám byl podobný ve všem, ovšem **kromě hřichu**. Věříme.

My jsme ale Kristův křest **potřebovali**, neboť právě jím byl ustanoven **jedinečný způsob**, jak se nám **otevívá svět Boží**, jak nám mohou být **odpuštěny hříchy** a my proměňováni **k lepšímu**, zbožštění, necháme-li se: **Svatostí křtu**, jehož voda je i onou vodou vytrysklou z Beránkova boku na kříži, smývající hříchy celého světa.

V Kristově křtu se zjevuje jeho boholidství i celý jeho úděl: **Ponoření do vody** ukazuje na **smrt**, **vynoření** z ní na **zmrtvýchvstání** a **hlas z nebe** na jeho **Božství**.

I **ve svátosti křtu** je nějak obsažen celý základ naší křesťanské existence: **Odpuštění hříchů, připodobnění** Kristu, počátek svátostného **vztahu s Bohem**, proměna nitra.

Staří otcové tak o Ježíšově křtu mluvili i jako o „**proleptické události**“, která v sobě obsahuje očekávané, předjímá a předznamenává budoucí. Tak tomu bylo u **Kristova křtu**, takovou **sílu** má i **svátost** našeho křtu. Proto je „první a nejdůležitější svátostí“.

To vše je asi **pravdivé**, ale **v praxi** je tomu, **zdá se**, přeci mnohdy bohužel dost **jinak**, může si leckdo oprávněně **postesknout**.

Vždyť **mezi křesťany** nejsou jen dobří lidé, ale **i zlí**. A nezdá se, že **komunita** křesťanů by byla vždy o mnoho laskavější než okolní svět. Někdy je dokonce možná ještě horší. I mezi námi křesťany se přeci dějí i věci **zlé**. A naše chování je leckdy **daleko od** ideálů **evangelia**. Ostatně nejedna strašlivá **válka** – i obě světové – vznikla (a stále vzniká) i v **křesťanském prostředí**, aspoň původně.

I v každém z nás, byť se považujeme za křesťany, se přeci různě **mísí dobro a zlo**, světlo a tma, ctnost i neřest, síla i slabost. A to **i po křtu**, navzdory křtu, třeba u někoho i v dospělosti přijatému. Navzdory tolikerym **zповědím**, kostelu a všemu ostatnímu.

Něco takového už refletoval **svatý Pavel** ve známé pasáži svého Listu Římanům: «Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávidím. (...) Víím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci» vyznává apoštol již dávno po svém obrácení. Docela trefně něco podobného v praxi vyjádřila **historka**, kterou vyprávěl jeden kněz: Pokřtil doposavad nepokřtěného manžela věřící manželky a po nějaké době ji chtěl povzbudit slovy: „Tak co, teď už máš doma ve svém manželovi konečně nového člověka“. „Ano“, odpověděla žena, „ale po několika dnech vstal zase ten starý...“

Je i **dogmatem** Tridentského koncilu, že i po křtu, který hříchy odpustil, v člověku zůstává **sklon k hříchu**, hříšná žádostivost, *concupiscentia*. Aby stále bojoval proti zlu a hříchu v sobě samém. „K bojí“, *ad pugnare*, byla člověku ponechána, říká koncil. «Bůh nás sice stvořil bez nás, ale nechce nás vykoupit bez nás» lze parafrázovat slova svatého Augustina.

U svátostí můžeme totiž do určité míry rozlišit jejich **platnost** (svátostný charakter) a jejich **účinnost** (svátostné milosti), učí církev. **Platnost** závisí primárně na tom, že je svátost správně udělena a s vírou přijata. **Účinnost**, respektive její míra, závisí ovšem také na lidské **vůli**, na **spolupráci** se svátostnou milostí, na míře **otevřenosti** srdce. Proto **proměna** člověka závisí **také na něm** samotném.

Svátosti (jakož i celá křesťanská zbožnost) přesto **nesmírně důležité jsou**, protože **jedinečně otevírají svět Boží**, vztah s Bohem, jsou jedinečným **zdrojem** Kristovy Boží **milosti**, oné «vody» Boží, kterou jsme zvaní čerpat. Člověk však **musí** prostě také **chtít** a být Bohu opravdu **otevřen**. Boží milost snahu člověka o dobro **předchází**, posiluje, **provází** a **završuje**, ale **nenahrazuje**.

Každému totiž **hrozí**, že Kristus ve svátostech – počínaje křtem a posledním pomazáním nemocných konče – kolem člověka jen **projde**, a **nic**. Anebo, co ještě hůř, ono **projítí Krista jen kolem** takového člověka paradoxně **utvrdí** v jeho **zlém nastavení** či dokonce **rozvine** nejtemnější osobnostní **patologie**. Pokud se člověk Pánu Ježíšovi opravdu **neotevře** a nechce nic. Člověk, **kolem kterého** Kristus jen prošel, si totiž může myslet, že Krista **má**, jenže ten už je **daleko**. Anebo třeba dříve i byl jeho **následovníkem**, měl ho, ale nepostřehl, že už od Krista on sám dávno **odešel**, opustil ho, když se přestal snažit o dobro, když s ním přestal opravdu komunikovat.

Začalo to už u řady **farizeů a saduceů** v evangeliu a pokračuje **stále**. Možná, ač to zní ještě paradoxněji, by bylo **lepší**, kdyby se s Kristem takoví lidé **nebyli kdy potkali**. Aspoň by se snažili **žít život**, jak umějí, a **neomlouvali se** – třeba – domnělým přátelství s Bohem, nečinili si **z Boha** jen „berličku“, „hračku“ pro vlastní potěšení či zdroj dobrého pocitu. Což bohužel, zdá se, není až tak ojedinělý případ.

Opravdové křesťanství tedy znamená **otevřenost** Kristu, **komunikaci** s ním (a ne jen se sebou) a neustálou **konfrontaci** vlastního života **s jeho životem**. Znamená chtít mu být **podobný**, reflektovat **nepodobnosti**, prosit o **odpuštění**, snažit se nějak napravit **spáchané**. Ne primárně v margináliích, do nichž se také rádi schováváme, nýbrž nejprve v tom **podstatném**: **V lásce**, v poslušnosti jejímu přikázání.

Ano, jsme **slabí** a slabými zůstaneme. **I po křtu i po svaté zpovědi** („pracném křtu“). Ale to nás **neopravňuje** se na to **vymluvit** a přestat se **snažit**. Stále znovu a znovu, s Boží pomocí. **O lásku**, neboť ona je nejen «svorníkem dokonalosti», ale i **největší** křesťanskou **Boží přítomností** v nás i ve světě. A vždy «přikrývá množství (jiných) hříchů»...

Milé sestry, milí bratři, svatý Marek **prostými slovy** popsal Kristův křest. Náš křest také proběhl **prostě**: Politím vodou s trojiční formulí. Otevřel nám křesťansky **Boží blízkost** a s ní nebe. Nemějme jinou větší **touhu** než **křesťansky prožít** svůj život, protože tak náš život **nebude marný**. Ale nezapomeňme: Posledním **kritériem** není dokonalost v maličkostech, byť třeba také důležitých, ale nejprve ve velkých věcech, to je **v lásce**. Bernhard Häring má pravdu, když nazval svou známou knížku křesťanské morálky *Láska je víc než přikázání*. Protože láska je jejich **nejpodstatnějším naplněním** a má vždy **přednost** před nepodstatnými věcmi. Cestou křesťana není primát maličkosti, ale naopak, **primát velké lásky**, logicky i chronologicky. Jedině **kritérium lásky** dle Kristova evangelijního příkladu dává **naději rozlišit** komára od velblouda, nepodstatné od podstatného, patologii a paskvil křesťanství od křesťanství **skutečného**. U nás samotných, ne u těch druhých...

Neustálá pokorná **snaha o lásku** k Bohu, lidem a světu, **snaha vyplývající** z živého **vztahu s Bohem** nechť tak dovolí, aby se **teorie křtu** stala v nás i **jeho praxí**, k prospěchu světa kolem nás.